

Avdelningen för juridik
Ann Sofi Agnevik
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sophie Thörne
Avdelningen för demokrati och styrning
Björn Kullander

Kulturdepartementet
10333 STOCKHOLM

Betänkande Bättre skydd mot diskriminering (SOU 2016:87)

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner Landsting (SKL) avstyrker förslaget om en ny myndighet, Diskrimineringsnämnden.
- SKL avstyrker därmed också den del av förslaget som innebär att Diskrimineringsnämnden ska behandla vissa ärenden som rör diskriminering på arbetslivets område.
- SKL välkomnar en ny förordning för statsbidrag till antidiskrimineringsbyråerna med full kostnadstäckning för byråernas arbete.
- SKL anser att sammanläggning av tillsyn av skolornas arbete mot kränkande behandling och diskriminering till Skolinspektionen är bra. Likaså att reglering av förbudet mot diskriminering inom skollagsreglerad verksamhet flyttas över till skollagen.
- SKL accepterar föreslagen sammanläggning av reglerna om skadestånd och diskrimineringsersättning.
- SKL avstyrker förslagen avseende ändrade bestämmelser om bevisbörda.

Förbundets ställningstagande

Diskrimineringsnämndens uppgifter och organisation

SKL avstyrker att en ny myndighet, Diskrimineringsnämnden, inrättas. SKL anser att man ska följa den myndighetsstruktur som redan finns och inte inrätta nya myndigheter. Om ett problem är att det är svårt för domstolarna att tillämpa reglerna mot diskriminering på avsett sätt för att de som anser sig vara diskriminerade ska få sin sak prövad, är det domstolarnas kompetens som ska höjas. En ny myndighet ska inte inrättas.

SKL menar att antidiskrimineringsbyråernas stöd och hjälp till enskilda som anser sig vara diskriminerade i kombination med en rättslig prövning i domstol ger en större möjlighet att hävda sin rätt än att saken prövas av Diskrimineringsnämnden som inte är en domstol.

Förbundet ser fördelar med att samtliga diskrimineringstvister inom arbetslivets område behandlas på ett enhetligt sätt, med Arbetsdomstolen som högsta instans. Om en ny myndighet, Diskrimineringsnämnden, skulle inrättas anser SKL att sådana ärenden helt ska undantas från Diskrimineringsnämndens verksamhet, oavsett om det

är en enskild arbetstagare, DO, en ideell förening eller facklig organisation som driver ärendet till rättslig prövning.

Arbetet mot diskriminering på lokal och regional nivå

Antidiskrimineringsbyråerna ger genom sitt namn sken av att vara offentliga organisationer, men är föreningar inom det civila samhället. För att ge det stöd och den legitimitet som allmänheten förväntar sig är det viktigt att verksamheten i föreningarna bedrivs på ett seriöst sätt och verksamheten har den finansiering som krävs.

Förbundet välkomnar därför förslaget till en ny förordning med tydliga krav om under vilka förutsättningar föreningarna kan få statsbidrag så att de därigenom kan få full kostnadstäckning för det arbete de utför.

Tillsyn över bestämmelserna om diskriminering i skolan - ett uppdrag för DO eller för Skolinspektionen

För utbildningsväsendet är det en förenkling att bara vara föremål för tillsyn från *en* myndighet i stället för som idag både från Skolinspektionen och DO. Förbundet ställer sig därför positivt till att ansvaret för tillsyn över arbetet med åtgärder mot diskriminering i skollagsreglerad verksamhet flyttas från DO till Skolinspektionen. Likaså välkomnas föreslaget att flytta diskrimineringslagens regler till skollagen för att samordnas med reglerna om kränkande behandling. Detta underlättar skolornas arbete med frågor om kränkande behandling och diskriminering i skolan.

Diskriminering och skadestånd

Idag kan skadestånd för kränkning enligt skollagen inte lämnas – i andra fall än vid repressalier – om kränkningen är ringa. Samordningen av diskrimineringsersättningen och skadestånd till följd av kränkning gör att den begränsningen tas bort. Enligt uttalande från HD kan dock den lägsta gränsen för diskrimineringsersättning vara noll om den som varit utsatt för en ringa kränkning har fått en efter omständigheterna adekvat upprättelse på något annat sätt än i form av pengar. Förbundet utgår från att den principen kommer att ligga fast.

Mot denna bakgrund kan förbundet acceptera att samordning sker av ersättningsformerna skadestånd och diskrimineringsersättning.

Regler om bevisbörda i diskrimineringsmål m.m.

Det framgår av betänkandet, avsnitt 15.10, att den föreslagna förändringen av ordalydelsen är ett förtydligande och inte ska påverka innehållet och tillämpningen av lagen.

Bestämmelsen infördes 2003 och överfördes till nu gällande diskrimineringslag. Av praxis från Högsta domstolen framgår att bestämmelsen utgör en presumptionsregel. Domstolarna ska ta ställning till vilka bevisade omständigheter som är presumerade. Bedömningen får göras med beaktande av omständigheter i det enskilda fallet, se prop. 2007/08:95 s. 561.

Inom arbetslivets område finns inte anledning att ifrågasätta att tillämpningen, även i äldre praxis, innebär en bevislättnad för den som anser sig diskriminerad, se till exempel Arbetsdomstolens dom AD 2005 nr 32 (uppsägning och funktionshinder). Av domar från senare tid kan framhållas AD 2015 nr 12 (uppsägning och graviditet).

De EU-direktiv som föreligger på diskrimineringsområdet innebär inte att bestämmelsen om bevisbörda behöver ändras. Det bör dock framhållas att EU-rätten innebär att den som anser sig diskriminerad som utgångspunkt har bevisbördan för de omständigheter som gör det antagligt att diskriminering föreligger. Denne ska lägga fram fakta som ger anledning att anta att diskriminering föreligger. Den nu föreslagna formuleringen av ordalydelsen i 6 kap. 3 § första stycket diskrimineringslagen kan felaktigt uppfattas som en saklig förändring.

SKL förordar mot denna bakgrund att bestämmelsen ska lämnas oförändrad tills vidare. Om en förändring av ordalydelsen ska ske bör den ligga närmare EU-direktivens formuleringar.

Förbundet avstyrker den föreslagna ändringen i diskrimineringslagen 6 kap. 3 § och motsvarande ändringar som föreslås i föräldraledighetslagen och skollagen.

Regel om bevisbörda i lagen (206:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden (visselblåsarlagen)

Bestämmelsen om bevisbörda i 10 § innebär en bevislättnad för den som anser sig utsatt för repressalier.

I konsekvens med de synpunkter som ovan riktats mot förslaget att ändra i 6 kap. 3 § diskrimineringslagen, anser SKL att bestämmelsen ska lämnas oförändrad.

Förbundet avstyrker förslaget till ändring av 10 §.

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Henriksson
Vice ordförande